

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ФІНАНСИ

підготовки бакалавра

галузі знань D Бізнес, адміністрування та право

спеціальності D 2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

освітньо-професійної програми Фінанси і кредит

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента **ФІНАНСИ** підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 *Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок* за освітньо-професійною програмою *Фінанси і кредит*

Розробник: Івашко О. А., доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:
гарант ОПП



Наталія ПРОЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів
протокол № 1 від 27.08. 2025 р.

Завідувачка кафедри:



Олена СТАЩУК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	D Бізнес, адміністрування, право D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Фінанси і кредит, перший (бакалавр)	Нормативна
Кількість годин / кредитів 180 / 6		Рік навчання <u>1</u>
		Семестр <u>1</u>
		Лекції Денна 38 год.
		Практичні (семінарські) Денна 40 год.
		Консультації Денна 12 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота Денна 90 год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання	<u>українська</u>	
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=3314	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: ІВАШКО ОЛЕНА АНАТОЛІВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

E-mail: Ivashko.Olena@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Освітня компонента Фінанси належить до переліку нормативних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредиті» та спрямована на формування у студентів системи компетентностей з приводу утворення, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів на всіх рівнях економічної системи.

2. Пререквізити. До дисциплін, вивчення яких передуює дисципліні, належать: Макроекономіка, Вступ до фаху.

Постреквізити. Вивчення курсу сприятиме кращому засвоєнню таких дисциплін як Податкова система, Публічні фінанси, Страхування, Фінанси зарубіжних країн, Фінанси домогосподарств, Гроші і кредит, Бюджетна система, Фінансовий ринок, Місцеві фінанси, Фінанси суб'єктів господарювання.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою вивчення дисципліни є сприяння більш поглибленому засвоєнню теоретичних основ фінансових відносин, які виникають на різних рівнях економічної системи.

Завдання освітнього компонента: вивчення сутності, функцій та ролі фінансів у ринковій економіці; закономірностей їх еволюційного розвитку; теоретичних основ державних, корпоративних і міжнародних фінансів; засад функціонування фінансової системи держави.

Після завершення вивчення дисципліни студенти повинні знати: сутність фінансів, їх функції та роль, вплив на економіку країни через фінансову політику та фінансовий механізм; організаційну структуру ринку цінних паперів; сутність страхового захисту та значення податкової політики; основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства; сутність та структуру місцевих та державних фінансів; сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів. Вміти об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів суб'єктів господарювання, розробляти і вирішувати актуальні питання розбудови фінансової системи та забезпечення фінансової стабільності держави, зокрема аналізувати бюджетну, податкову політику держави, проводити аналіз виконання державного і місцевого бюджетів, складати кошторис доходів і витрат бюджетної установи, робити розрахунок відрахувань підприємств і громадян у державні цільові фонди, оцінювати вплив системи оподаткування на діяльність підприємств і формування доходів бюджету.

5. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких студент набуде в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

Програмні результати

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

Soft skills:

Вивчення курсу «Фінанси» формує здатність до глибокого фінансового аналізу та критичного оцінювання економічних рішень, розвиває навички професійної комунікації у фінансовому середовищі та вміння проводити результативні переговори. Студенти опановують командну взаємодію у процесі фінансового планування, вчаться ефективно організовувати власний робочий час, швидко адаптуватися до змін ринкових умов і зберігати стійкість у стресових ситуаціях.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Предмет фінансової науки.						
Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	9	2	2	5		ТР, Т, Р / 4 бали
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	9	2	2	5		ТР, Т, Р / 4 бали
Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки	10	2	2	5	1	ТР, Т, Р / 4 бали
Тема 4. Фінансове право і фінансова політика	10	2	2	5	1	ТР, Т, Р / 4 бали
Тема 5. Податки. Податкова система	9	2	2	5		РЗ/К, Т / 4 бали
Тема 6. Бюджет. Бюджетна система	10	2	2	5	1	РЗ/К, Т / 4 бали
Тема 7. Бюджетний дефіцит	10	2	2	5	1	РЗ/К, Т / 4 бали
Тема 8. Державний кредит	10	2	2	5	1	РЗ/К, Т / 4 бали
Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	9	2	2	5		РЗ/К, Т / 4 бали
Тема 10. Соціальні позабюджетні фонди	10	2	2	5	1	РЗ/К, Т / 4 бали
Разом за модулем 1	96	20	20	50	6	40 балів
Змістовий модуль 2. Централізовані та децентралізовані фінанси та їх місце в фінансовій системі держави						
Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання	8	2	2	4		РЗ/К / 3 бали
Тема 12. Фінансовий менеджмент	9	2	2	4	1	РЗ/К / 3 бали
Тема 13. Фінанси домогосподарств	8	2	2	4		РЗ/К / 3 бали
Тема 14. Фінансова безпека держави	9	2	2	4	1	РЗ/К / 3 бали
Тема 15. Фінансовий ринок	9	2	2	4	1	РЗ/К / 4 бали
Тема 16. Страхування. Страховий ринок	9	2	2	4	1	РЗ/К / 4 бали
Тема 17. Міжнародні фінанси	9	2	2	4	1	ДС / 3 бали
Тема 18. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	10	1	2	6	1	Р / 3 бали
Тема 19. Фінанси Європейського Союзу	11	1	4	6		ДС / 4 бали
Разом за модулем 2	84	18	20	40	6	30 балів
Види підсумкових робіт						70
Модульна контрольна робота 1 (теми 1-10)						МКР / 15 балів
Модульна контрольна робота 2 (теми 11-19)						МКР / 15 балів
Всього годин / Балів	180	38	40	90	12	100

Форма контролю*: О – опитування; Д – доповідь, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/ робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота, Р – реферат, аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу.

Оцінювання самостійної роботи здійснюється в межах поточного оцінювання на практичних заняттях, підсумкового контролю на модульних контрольних роботах та іспиті.

Питання і завдання для самостійної роботи та рекомендації щодо їх виконання містяться в методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи з ОК «Фінанси» та електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=3314>

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені з поважних причин заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка консультацій. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню поточних та контрольних завдань. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle за погодженням із викладачем. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Перездача тем, які відносяться до першого модуля, відбувається до виконання модульної контрольної роботи 1. Після здачі модульної контрольної роботи 1 перездача неможлива. Перездача тем, які відносяться до другого модуля, відбувається до виконання модульної контрольної роботи 2.

Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування та повторного оцінювання, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату» (<https://surl.li/ixtpzf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Пропущені заняття відпрацьовуються у час консультацій без зниження оцінки. Графіки консультацій

затверджені на кафедрі. Складання модулів відбувається лише раз відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Терміни підсумкового контролю та ліквідації академічної заборгованості визначено розкладом заліково-екзаменаційної сесії.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (<http://surl.li/lymew>).

Визнанню підлягають такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту загалом, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені силабусом навчальної дисципліни.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

В рамках освітнього компонента «Фінанси» студенти можуть пройти безкоштовний курс «Фінанси для нефінансистів» на платформі Prometheus https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FINANCE101+2023_T1

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 1 грудня та 1 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;

- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;
- участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти з освітнього компонента розкриті у Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки (<https://surl.li/pnpgrq>).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 70 балів, максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 30 балів. З ОК, де формою контролю є екзамен, протягом поточної роботи здобувач освіти має набрати не менше 35 балів (як допуск до складання іспиту).

Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні або лабораторні роботи до дати іспиту під час основної сесії. Оцінки за відпрацьовані роботи викладач виставляє в електронний журнал успішності поруч або замість «н». У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він не може бути допущеним до екзамену і повинен бути відрахований за академічну неуспішність.

Під час складання екзамену здобувач може отримати від 0 до 30 балів.

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання іспиту. Така оцінка виставляється в день проведення іспиту за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, або бажає підвищити рейтинг на іспит, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 70 балів) та оцінки за іспит (максимум 30 балів). Екзамен проводиться в письмовій формі.

Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази з кожного ОК: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Перелік питань на іспит

1. Сутність та необхідність фінансів
2. Визначення фінансів різними вітчизняними науковцями.
3. Трагування фінансів зарубіжними ученими.
4. Історичні передумови розвитку фінансової науки.
5. Функції фінансів
6. Склад і структура фінансових ресурсів
7. Фінансові резерви, їх призначення

8. Сутність фінансової системи, її склад і принципи побудови
9. Сутність, основи організації та завдання фінансової політики
10. Стратегія і тактика фінансової політики
11. Фінансова політика держави і суб'єктів господарювання
12. Сутність та складові фінансового механізму
13. Фінансове планування
14. Фінансовий контроль
15. Фінансові важелі
16. Сутність та призначення бюджету держави. Функції бюджету.
17. Бюджетна система: сутність та склад
18. Бюджетний устрій
19. Бюджетні права та бюджетна ініціатива
20. Особливості бюджетного процесу в Україні
21. Бюджетна класифікація: сутність та структура
22. Доходи бюджетів
23. Видатки бюджетів
24. Податки: сутність, функції та види
25. Податкова політика держави
26. Податкова система та принципи її побудови
27. Бюджетний дефіцит: сутність, наслідки та шляхи подолання
28. Державний кредит та його особливості.
29. Види державного боргу та його наслідки.
30. Роль, місце та функції фінансового ринку.
31. Структура фінансового ринку.
32. Характеристика суб'єктів фінансового ринку.
33. Основні об'єкти фінансового ринку та їх характеристика.
34. Теоретичні основи фінансового менеджменту.
35. Функції фінансового менеджменту.
36. Фінанси підприємницьких структур, їх суть та сфери застосування.
37. Організаційно-правові форми здійснення фінансово-господарської діяльності.
38. Принципи організації фінансів підприємницьких структур.
39. Виробничі фонди підприємств, їх роль, структура та класифікація.
40. Місцеві фінанси та їх структура.
41. Склад та структура місцевих бюджетів.
42. Дефіцит та профіцит місцевих бюджетів .
43. Порядок складання, затвердження та виконання місцевих бюджетів.
44. Загальні засади регулювання міжбюджетних відносин.
45. Міжбюджетні трансферти: види, порядок їх визначення та практика надання .
46. Об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту.
47. Економічна природа і сутність страхування.
48. Функції і принципи страхування.
49. Класифікація страхування.
50. Поняття страхового ринку, його структура.
51. Сутність страхової компанії та організація її діяльності

52. Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин.
53. Теоретичні основи фінансів домогосподарств.
54. Бюджет домогосподарства та його структура.
55. Сукупні ресурси та сукупні витрати домогосподарств.
56. Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники.
57. Сутність фінансової безпеки та її місце в системі економічної безпеки.
58. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.
59. Основні аспекти фінансової системи Сполучених Штатів Америки.
60. Фінансова система Японії та особливості її функціонування.
61. Фінансова система Великої Британії.
62. Основні положення структури фінансової системи Франції.
63. Особливості функціонування фінансової системи Німеччини.
64. Основи функціонування фінансової системи Скандинавських країн.
65. Європейська економічна інтеграція: етапи розвитку та коригування пріоритетів фінансової політики.
66. Інституційна структура Європейського Союзу.
67. Організація фінансів Європейського Союзу.
68. Особливості формування бюджету та бюджетний процес Європейського Союзу.
69. Гармонізація податкових систем країн-членів Євросоюзу.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
82-89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75-81	Добре	C	загалом хороша робота
67-74	Задовільно	B	непогано
60-66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0-59	Незадовільно	Ex	необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Бюджетний кодекс України: зі змінами і доп. станом на 11.01.2019 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Податковий кодекс України: від 02.12. 2010 р. в ред. від 22.05. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Фінанси України: навч. посіб. / Карлін М. І. та ін.; за ред. Карліна М. І., Івашко О. А. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 332 с.
4. Івашко Олена. Теорія фінансів : навч. посіб. [вид. 2-ге; доп. і переробл.]. Харків : ФОП Панов А.М., 2021. 408 с.

Додаткова

1. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті: теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів: монографія. Львів: Каменяр, 2000. 304 с.
2. Бланк І. О., Ситник Г. В. Управління фінансами підприємств: підручник. Київ: КНТЕУ, 2006. 780 с.
3. Безугла В. О., Постіл Л. І., Шаповал Л. П. Страхування: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2008. 582 с.
4. Бояр А. О. Бюджетний процес у Європейському Союзі: монографія. Луцьк: Вежа Друк, 2012. 524 с.
5. Економічна безпека: навч. посіб. / за ред. З. С. Варналія. Київ: Знання, 2009. 647 с.
6. Зятковський І. В. Фінанси суб'єктів господарювання в умовах інституціональних перетворень: монографія. Тернопіль: Екон. думка, 2006. 384 с.
7. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи країн Європейського Союзу: підручник. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 384 с.
8. Кізима Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та домінанти розвитку / [вступ. слово С. І. Юрія]. Київ: Знання, 2010. 431 с.

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
3. Національний банк України веб-сайт. URL: www.bank.gov.ua
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>.
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>.